

סא"ל ברעם במילחמת ששת הימים
אני עוד לא מרגיש כלום!

האמתני לכל אורך הדרך. האמתני שזה ייקח שנתיים-שלוש, והאמתני שי יום אחד זה ייגמר טוב, כי אני לא ביצעתי שום עבירה.

● במעצר התייחסו אליך כי אל גנרל?

מהצר השני של המטבע. מה זאת אומרת?

בכל מקום קראו לי גנרל. כברמורה היחס היה הוגן, ישיר וקורקטי. התנאים לא היו נוחים, האוכל לא היה טוב, המקום גורא, אבל היחס היה כריטי קורקטי, למרות התנאים הקשים. לער מת זאת, בארצות-הברית, בשלב הפי תיחה, ידעו כולם מי אני ומה אני והיחס היה מקטטר. למשל: פעם הלכתי לטלפון הציבורי והאחראי גירש אותי, דווקא אותי מכל התור. אלה היו דברים קטנים מהסוג הזה, שלא היו במקום. היחס היה משתנה גם בעיקבות כתבות מטופשות מן הארץ, שבהן נכתב שמשד פילים אותי במעצר, אבל כאן לא הבינו שאלה הנהלים הם.

רק חודשיים וחצי אחרי שנעצרת באו המשגיריות הישראלית לראות אם אנחנו חיים. כל מה שביקשתי מהם היה שיעזרו לי לארגן את הערבות, והם אף לא טרחו לענות על הבקשה שלי. כתוצאה מהביקור היתה טוב גישה לא יפה מצד שילטונות הכלא. פניתי לרב וזה נפסק באותו היום, והיחס מאז היה הפוך לחלוטין.

מה עזרתם במעצרו? השתעממנו. הבעייה במעצר היתה לדאוג להיות עסק כל הזמן, אחרת משתגעים. הבעייה היתה ליצור פעי לות כלשהי.

מה עשיתם במעצרו? בכלל לא, אף פעם. פעמיים שוחחתי עם התביעה. שתי הפעמים היו ביומתי. הפעם הראשונה היתה באוקי טובר 1987, והשנייה לפני שבועיים, ובעיקבות השיחה השנייה בוטלו כל האשמות.

מה עשיתם במעצרו? לדעתי כן, ולדעתי כל הסיפור היה סתם. וזו הנקודה שכל עם ישראל קפץ וחגג וליגלג, בלי שאיש יידע במה מדובר, ואיש גם לא רצה לשמוע.

השפילו אותך במעצרו? רונית: תוך כרי המעצר כברמורה, שלחנו בקשה לפגישה עם פרס, שהיה אז ראש-הממשלה. שלחתי שני מיכי רקים דחופים, ולא קיבלתי שום תגובה. התקשרתי טלפונית יום אחרי יום. הסוף היה שראש-הלישכה של פרס, בעוז אפלבוים, אמר לי בצורה כוטה שאין לי שום זכות לדרוש רישות, ושלראש-הממשלה אין זמן. ביקשתי את התשובה בכתב, כמוכונ שלא התייחסו אלי, ואז נאמר לי להתקשר לרונני מילוא במישרד-החוץ. הלכתי למילוא, שאמר שהוא צריך למסור לי את עמדת הממשלה. הוא אמר ששרי הממשלה לא יכולים להרשות לעצמם להתערב, גם בגלל העיתוי של פרשת פולארד שהתפוצצה אז, שזה לא נוח להם.

ביקשתי עזרה בעבודה בארצות-הברית, כדי שנוכל להתפרנס, והוא אמר שהמדינה לא יכולה להרשות לעצמה שתהיה, חלילה, כותרת בעיתון אמריקאי שמדינת-ישראל סיררה עבר דה לאשתו של ברעם.

ראיתי שמילוא במצב לא-נוח, שהי טילו עליו משימה שהוא לא אהב לעשות אותה. הוא אמר רק שאהיה איתו בקשר לפני הנסיעה, כדי שאם יעשו לי בעיות בכניסה לארצות-הברית, הוא יאמר לי למי להתקשר.

ביקשתי שיקשרו אותי עם אנשים בארצות-הברית שיעזרו לנו לטפל בענייני הערבות תמורת נכסים בארץ. יגאל הורוביץ ניסה לעזור ולא הצליח. כל התקופה הזאת היתה בית-ספר קשה והסקתי ממנה מסקנות לגבי האנשים שמסביב. התקופה גם האירה נקודות מסביב ושינתה דברים.

למהש? רונית: יש לי היום בעייה אישית — שהיא שלי, לא של אברום — על אלו ערכים לגדל את הבת שלי, כי הערכים שעליהם אני גדלתי לא הוכיחו את עצמם. זה עושה הרבה בחיים.

איבודתם חברים בדרך? רונית: המסנת נוצרה בעיקר בימים הראשונים. מי שלא התקשר אז, נעלם ויצא ממעגל החיים שלנו. אבל, לעומת זאת, נכנסו למעגל המון אנשי שים חדשים. היתה הפתעה נהדרת בתחום העזרה של חברים. הרבה יותר ממה שחשבתי. קיבלנו תמיכה רבה, ולכל התקופה יש צד מאוד חם.

רינה. המדינה בנויה מהעם ומה ממשלה. העם התנהג יפה מאוד. לא הייתי משיג 750 אלף דולר ועוד הרבה דברים, אילמלא הסיוע הנרחב של עם ישראל.

הממשלה זה דבר בריחלופי. האנשים בממשלה, התנהגו, לדעתי, שלא כראוי.

אז אתה מרגיש שהמבור שלה בגדה בך? גם לא הממשלה, אנשים. אנשים

מאת
ענת סרגוסטי

שהיו צריכים לטפל בי כאורח המדינה, פעלו, לדעתי, לא כשורה.

כמה זמן היית במעצרו? שלושה חודשים. חודש וחצי בארצות-הברית.

ואיך היו התנאים, היית בבירור? לא, היינו חמישה אנשים שנעצרו כברמורה, ואחר-כך הועברנו לכלא בארצות-הברית, ושם היו אנשי מאפיה, מבריהי סמים, וכאלו שעברו עבירות צווארון לבן, כל העבירות הפדראליות. נעצרתי ב-21 באפריל 1986, ושוחרתי ב-3 כיוני.

מה עשיתם במעצרו? השתעממנו. הבעייה במעצר היתה לדאוג להיות עסק כל הזמן, אחרת משתגעים. הבעייה היתה ליצור פעי לות כלשהי.

חקרו אתכם? בכלל לא, אף פעם. פעמיים שוחחתי עם התביעה. שתי הפעמים היו ביומתי. הפעם הראשונה היתה באוקי טובר 1987, והשנייה לפני שבועיים, ובעיקבות השיחה השנייה בוטלו כל האשמות.

אז סתם הייתם במעצרו? לדעתי כן, ולדעתי כל הסיפור היה סתם. וזו הנקודה שכל עם ישראל קפץ וחגג וליגלג, בלי שאיש יידע במה מדובר, ואיש גם לא רצה לשמוע.

השפילו אותך במעצרו? רונית: תוך כרי המעצר כברמורה, שלחנו בקשה לפגישה עם פרס, שהיה אז ראש-הממשלה. שלחתי שני מיכי רקים דחופים, ולא קיבלתי שום תגובה. התקשרתי טלפונית יום אחרי יום. הסוף היה שראש-הלישכה של פרס, בעוז אפלבוים, אמר לי בצורה כוטה שאין לי שום זכות לדרוש רישות, ושלראש-הממשלה אין זמן. ביקשתי את התשובה בכתב, כמוכונ שלא התייחסו אלי, ואז נאמר לי להתקשר לרונני מילוא במישרד-החוץ. הלכתי למילוא, שאמר שהוא צריך למסור לי את עמדת הממשלה. הוא אמר ששרי הממשלה לא יכולים להרשות לעצמם להתערב, גם בגלל העיתוי של פרשת פולארד שהתפוצצה אז, שזה לא נוח להם.

ביקשתי עזרה בעבודה בארצות-הברית, כדי שנוכל להתפרנס, והוא אמר שהמדינה לא יכולה להרשות לעצמה שתהיה, חלילה, כותרת בעיתון אמריקאי שמדינת-ישראל סיררה עבר דה לאשתו של ברעם.

ראיתי שמילוא במצב לא-נוח, שהי טילו עליו משימה שהוא לא אהב לעשות אותה. הוא אמר רק שאהיה איתו בקשר לפני הנסיעה, כדי שאם יעשו לי בעיות בכניסה לארצות-הברית, הוא יאמר לי למי להתקשר.

ביקשתי שיקשרו אותי עם אנשים בארצות-הברית שיעזרו לנו לטפל בענייני הערבות תמורת נכסים בארץ. יגאל הורוביץ ניסה לעזור ולא הצליח. כל התקופה הזאת היתה בית-ספר קשה והסקתי ממנה מסקנות לגבי האנשים שמסביב. התקופה גם האירה נקודות מסביב ושינתה דברים.

למהש? רונית: יש לי היום בעייה אישית — שהיא שלי, לא של אברום — על אלו ערכים לגדל את הבת שלי, כי הערכים שעליהם אני גדלתי לא הוכיחו את עצמם. זה עושה הרבה בחיים.

איבודתם חברים בדרך? רונית: המסנת נוצרה בעיקר בימים הראשונים. מי שלא התקשר אז, נעלם ויצא ממעגל החיים שלנו. אבל, לעומת זאת, נכנסו למעגל המון אנשי שים חדשים. היתה הפתעה נהדרת בתחום העזרה של חברים. הרבה יותר ממה שחשבתי. קיבלנו תמיכה רבה, ולכל התקופה יש צד מאוד חם.

מדוע אתה חושב שכל האנשים האלה, שאליהם פנית, הייבים לעזור בך? איש אינו חייב, אני אורח מדינה, וכמו שרוצים שאחן למדינה, כך אני חושב שבעת צרה המדינה צריכה לתת לי. אחרת כשביל מה צריך מדינה אני רוצה להרגיש שייך. אני רוצה להרגיש שאני חלק ממשוהו.

אתה מרגיש שהמדינה בגדה בך? לא, בכלל לא.

אבל זה היה מצב שבו העתיד לא היה ברור.

כי אני גנרל. אבל ככל הפרשה הזאת היו שבע קבוצות, שכולן באו עם רשימות-ציווד. אל כולן פנה עורך-הדין אוואנס. הוא גם פנה לגורת'רופ, שפנה אלי, כי לי היה רישיון למכירת נשק.

האשמה איננה ניסיון למכור נשק לאיראן, אלא קשירת קשר לרמות את ארצות-הברית עליידי הצגת מיסמכים כוזבים, כאילו יש קונה. כאילו באתי ואמרתי שאני מוכר למדינה מסויימת, בעוד שכונתי היתה למכור לאיראן.

אני, כאורח מדינת-ישראל, זקוק רק לרישיון יצוא של מדינת-ישראל. ולפי הנהל ברור שהאשמה לא תיתכן. אי אפשר לקחת טנק מיישראל ולהעביר אותו למדינה אחרת, בלי שישראל תדע על כך. ואם מישהו פה בארץ היה אומר את הדברים האלה, הכל היה נגמר. ופנינו לגורמים שונים וביקשנו שיגידו.

למי פניתם?

ליצחק רבין.

ומה הוא אמר?

חיים עדיני, עורך-הדין שלי, פנה אלי, והוא אמר שהוא מוכן להיפגש איתו לשיחה בכל נושא, רק לא בענייני הוה.

למי עוד פניתם?

הפניות היו מגוונות. הן היו בנוי שאים שונים לגורמים שונים, ונעשו עליידי אשתי או חיים עדיני.

פנינו בבקשה לעזרה בערבות של 750 אלף דולר שהתבקשתי לשלם. לא ביקשנו טובות. הצענו רכוש בארץ תמורת כסף שניתן עליידי יהודים טובים בחו"ל. ניסו לסדר אישור להר צאת מטבע-חוץ מהארץ. יגאל הורוביץ ניסה לעזור ולא הצליח. רונית פנתה ללישכה של שימעון פרס, וביקשה את התערבותו. היו פניות ללישכה של יצחק שמיר ולשרה-מישפטנים הקודם, אברהם שריה.

מה רציתם מהם?

לא רציתי התערבות בצד המישפטי. ירדתי שאצא מוה. אבל יש מסביב המון דברים. הייתי צריך ערבות, הייתי צריך עבודה בחו"ל, כי לא נתנו לי לחזור לארץ. תנאי המעצר היו נור-אים.

מי היה מוכן לעזור? אברהם: אהרון יריב, מאיר ניצן, משה נתיב, אלי לנדאו, אריק שרון, ישראל טל, ישכה שרמי, זו רשימה ארוכה.

וכל האנשים האלה לא הצליחו לעשות כלום?

כלום, המערכת לא איפשרה לעשות כלום.

זה קצת מזוהר, לא?

זה מאוד מזוהר. עיתונאים אמרי-קאיים טענו שהשגריר שלנו בארצות-הברית נקרא לריצ'רד מרפי ונאמר לו שלא להתערב בנושא. ארווין מיו, שר המישפטנים האמריקאי לשעבר, היה בארץ ואמר לא להתערב.

ולדעתי זאת הסיבה: הפריץ אמר לא

„אילולא האנשים האלה היו מסייעים למדינה למכור את הנשק שיש לה, הרבה מיפעלים בארץ היו נסגרים“

לזון, או אף אחד לא זו. ואני חוזר ואומר שאני מכין היטב שכשיש מט-רות לאומיות, הפרט, לפעמים, לא נחשב.

בכל מילחמות ישראל הייתיכבדה-הקרב מטעם המדינה, בידיעה שאני עלול להיהרג. אם מישהו היה מרים טלפון ואומר: מצטערים שקרה מה שקרה, שב בשקט, תאכל אותה, נעזור במה שנוכל, ובמה שלא נוכל לא נעזור, הייתי מקבל. אבל אפילו את זה אף אחד לא אמר.

אני רוצה להשוות את הסיפור שלי לפרשת פולארד, אבל גם אותו זרקו לכלבים, והוא עדיין יושב כבית-סוהר. אותי לא זרקו לכלבים, ואני לא נכנס לקינה, אבל משוהו לקוי במערכת של אדם לאדם, ואולי זו הסיבה שכל-כך הרבה אנשים נמצאים בחו"ל.

למה נכנסת לכל העסק הזה מראש?

„בסך-הכל אין ביחרון מתאים לקציני צה"ל בכירים, הפורשים בגיל צעיר מהשרות“

עשיתי את זה תוך 48 שעות, וגם אז עוד שיחקו איתנו בלך ושוב עוד כמה ימים עד ששיחררו אותנו.

ואז הציבו תנאי שלאאף אחד מכם אסור לעזוב את ארצות-הברית?

רונית: לא רק את ארצות-הברית. היתה טריטוריה מוגבלת שבה יכולנו להסתובב. אסור היה לנו, למשל, לעזוב את גבולות ניו-ג'רסי, שבה גרנו ללא אישור מיוחד. אסור היה לנו להסתובב ליד נמלי-העופה.

אבררה: הם הלכו בענייני הוה לפי הספר, ואין הקלות לאף אחד.

ואתה חושב שאילו מי שהוזהאין היה מתערב, הם היו נוהגים שם אחרת? בוודאי. אם מישהו פה היה מרים טלפון והיה אומר שאנחנו ערבים ש ברעם יגיע למישפט, הם היו עוזבים אותי. אם המדינה היתה נותנת ערבות לממשלת ארצות-הברית, הכל היה נפי תר, ויכולתי לחזור הביתה.

ברעם (ידיים באזיקים) מובל למעצר כברמורה, היחס היה כריטי וקורקטי...

